

SENAT RP

NOTY O SENACIE

Komisje senackie

Podstawowe prace Senatu toczą się w komisjach. Do nich kierowana jest każda ustawa uchwalona przez Sejm. Rozpatrują one także projekty ustaw, które powstały z inicjatywy senatorów.

W VII kadencji Senatu powołane zostały następujące komisje stałe:

1. Komisja Budżetu i Finansów Publicznych
2. Komisja Gospodarki Narodowej
3. Komisja Kultury i Środków Przekazu
4. Komisja Nauki, Edukacji i Sportu
5. Komisja Obrony Narodowej
6. Komisja Praw Człowieka, Praworządności i Petycji
7. Komisja Regulaminowa, Etyki i Spraw Senatorskich
8. Komisja Rodziny i Polityki Społecznej
9. Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi
10. Komisja Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej
11. Komisja Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą
12. Komisja Spraw Unii Europejskiej
13. Komisja Spraw Zagranicznych
14. Komisja Środowiska
15. Komisja Ustawodawcza
16. Komisja Zdrowia

W ramach komisji można powoływać podkomisje do rozpatrzenia poszczególnych problemów: np. w III kadencji przy Komisji Gospodarki Narodowej została utworzona Podkomisja do Spraw Gospodarki Regionalnej.

Senat może powoływać komisje nadzwyczajne: W I kadencji pracowała przez okres 6 miesięcy (od grudnia 1989 r. do kwietnia 1990 r.) jedna komisja tego rodzaju – Komisja Ustawodawstwa Gospodarczego. W ostatnich dniach grudnia 1990 r. w związku z trudną sytuacją w górnictwie powołano Nadzwyczajną Komisję do Spraw Górnictwa. W II kadencji funkcjonowała Komisja Nadzwyczajna do rozpatrzenia sprawozdania Państwowej Komisji Wyborczej z wyborów do Senatu. Od kwietnia do października 1992 r. pracowała Komisja Nadzwyczajna do rozpatrzenia ustawy o ratyfikacji Układu Europejskiego ustanawiającego stowarzyszenie między Wspólnotami Europejskimi i ich Państwami Członkowskimi a Rzeczpospolitą Polską. W styczniu 1993 r. na jej miejsce powołano Komisję Nadzwyczajną do Spraw Integracji Europejskiej. W III kadencji Senatu trzy razy zebrała się Komisja Nadzwyczajna do Spraw Inicjatywy Ustawodawczej w sprawie zmiany przepisów o obywatelstwie polskim. W IV kadencji powołano Komisję Nadzwyczajną Legislacji Europejskiej.

Zgodnie z regulaminem senator ma obowiązek pracy przynajmniej w jednej komisji – nie dotyczy to członków Prezydium Senatu. Większość senatorów pracuje w dwóch komisjach. Za każdy dzień nieusprawiedliwionej nieobecności na posiedzeniu komisji potrąca się 1/30 uposażenia i diety parlamentarnej.

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ**

KANCELARIA SENATU
BIURO KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ
ul. Wiejska 6, 00-902 Warszawa
tel. 022-694-92-84, fax 022-694-95-70
www.senat.gov.pl

Pracę komisji organizuje i jest odpowiedzialny za jej działalność przewodniczący komisji. Kandydatów na przewodniczących komisji stałych proponuje Komisja Regulaminowa, Etyki i Spraw Senatorskich na wniosek odpowiedniej komisji; wybiera ich i odwołuje Senat. Zastępcę przewodniczącego powołują senatorowie – członkowie komisji.

Komisje senackie liczą najczęściej od kilku do kilkunastu członków. Najliczniejsze w VII kadencji były (stan na listopad 2007): Komisja Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą – 27 osób i Komisja Gospodarki Narodowej – 23 osoby. Najmniej liczne były Komisja Ustawodawcza i Komisja Praw Człowieka i Praworządności – po 5 osób.

Niekiedy komisje obradują wspólnie. Połączonemu składowi komisji przewodniczy wtedy jeden z przewodniczących tych komisji. Razem obradowały na przykład: Komisja Praw Człowieka i Praworządności, Komisja Polityki Społecznej i Zdrowia oraz Komisja Inicjatyw i Prac Ustawodawczych, gdy w II kadencji podejmowano inicjatywę ustawodawczą Senatu „O ochronie prawnej dziecka poczętego”. W VI kadencji zdarzały się wspólne obrady Komisji Gospodarki Narodowej i Komisji Ustawodawczej (np. posiedzenia poświęcone senackim inicjatywom ustawodawczym dotyczącym prac podwodnych czy przekształceń własnościowych nieruchomości).

Komisje zawsze obradują wspólnie w czasie przerwy w obradach Senatu, zarządzanej przez marszałka w celu umożliwienia im ustosunkowania się do wniesionych w toku posiedzenia poprawek do projektu ustawy, nad którym przedtem każda z komisji osobno pracowała.

Rzadziej natomiast dochodzi do wspólnych posiedzeń komisji senackich i odpowiednich komisji sejmowych, choć wysuwano niejednokrotnie postulaty ściślejszej współpracy. W V kadencji obradowały wspólnie senacka i sejmowa Komisja Obrony Narodowej oraz senacka i sejmowa Komisja Spraw Zagranicznych.

Przy przygotowywaniu konstytucji senatorowie i posłowie pracowali razem w Komisji Konstytucyjnej Zgromadzenia Narodowego.

Ustawy, którymi zajmują się poszczególne komisje, konsultowane są z Biurem Legislacyjnym Kancelarii Senatu.

Zasadnicza praca senatorów w danej komisji polega na przygotowaniu stanowiska Senatu wobec ustawy uchwalonej przez Sejm. Komisja może zaproponować Senatowi:

- przyjęcie ustawy bez zmian (poprawek),
- dokonanie określonych poprawek,
- odrzucenie całej ustawy.

Na posiedzeniach komisji uchwały podejmowane są większością głosów przy wymaganej obecności co najmniej 1/3 liczby członków komisji.

(Fot. A. Krasnowolski)

Projekt stanowiska Senatu, wypracowany przez komisje, przedstawia na posiedzeniu Senatu wyznaczony przez jej członków senator sprawozdawca. Jego przemówienie na posiedzeniu nie powinno w zasadzie trwać dłużej niż 20 minut. Senatorowie mogą ze swoich miejsc na sali obrad zadawać sprawozdawcy krótkie zapytania związane z pracą komisji. Następnie odbywa się ogólna debata i głosowanie.

Wyjątkowy tryb stosuje się przy uchwalaniu ustawy budżetowej. Po przekazaniu z Sejmu uchwalonej ustawy pracują nad jej częściami wszystkie komisje senackie. Swoje opinie kierują do Komisji Budżetu i Finansów Publicznych, która przygotowuje projekt stanowiska Senatu. Senatorowie w ciągu 20 dni od przekazania dokumentu z Sejmu, opierając się na opinii Komisji Budżetu i Finansów Publicznych, muszą zdecydować, czy będą proponowali Sejmowi dokonanie zmian w ustawie, czy też zgodzą się na taką jej formę, jaką uchwalił Sejm.

Komisje senackie mogą także opracowywać własne projekty ustaw. Propozycję opracowania nowej ustawy może złożyć na ręce marszałka komisja lub grupa co najmniej 10 senatorów wnioskodawców. W czasie pierwszego czytania na posiedzeniu Senatu senatorowie decydują o skierowaniu projektu ustawy do odpowiednich komisji, Komisje, do których został skierowany projekt, pracują nad nim razem i przedstawiają Senatowi wspólne sprawozdanie.

Praca nad legislacją jest głównym, ale nie jedynym polem działalności komisji. Często zajmują się one bieżącymi „gorącymi” problemami wchodzącymi w zakres ich kompetencji, próbując postawić diagnozę i szukać środków zaradczych. Zapraszani są wtedy na posiedzenia komisji goście reprezentujący różne organizacje społeczne, gospodarcze, polityczne oraz przedstawiciele różnych środowisk zaangażowanych w daną sprawę. W VI kadencji zebrania tego typu zdarzały się w Komisji Gospodarki Narodowej oraz Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą.

W komisjach przygotowywane są debaty plenarne poświęcone tematom uznanym przez Senat za szczególnie ważne w życiu państwa. Pierwsza taka, obszerna, trzydniowa debata odbyła się na przełomie lipca i sierpnia 1989 r. i dotyczyła samorządu terytorialnego, sytuacji w rolnictwie, sytuacji w służbie zdrowia. W IV kadencji odbyła się m.in. debata poświęcona 60. rocznicy Zbrodni Katyńskiej.

Inny niż w pozostałych komisjach senackich zakres i tryb pracy obowiązuje w **Komisji Spraw Unii Europejskiej**, powołanej w V kadencji, po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej. Przedmiotem jej działania nie jest, tak jak w innych komisjach, ustosunkowywanie się do ustaw uchwalonych przez Sejm i skierowanych do Senatu, ale opiniowanie projektów aktów prawnych Unii Europejskiej przesłanych do Komisji. Zapoznaje się ona także z planami pracy Rady Unii Europejskiej i planami legislacyjnymi Komisji Europejskiej, rozpatruje również m. in. projekty umów międzynarodowych, których stroną jest UE, oraz informacje, wytyczne i inne dokumenty związane z członkostwem.

Obrady komisji senackich mają charakter jawny. Zapewnia go umożliwienie prasie, radiu i telewizji przekazywania informacji z posiedzeń komisji.

W posiedzeniach komisji, w tym również zamkniętych, mogą uczestniczyć senatorowie nie będący jej członkami. Mogą oni zabierać głos w dyskusji, składać wnioski, ale nie biorą udziału w głosowaniu.

W posiedzeniach mogą też uczestniczyć posłowie, przedstawiciele rządu i organów administracji rządowej.

Zdarzają się posiedzenia zamknięte komisji, bez zaproszonych gości – w VI kadencji obradowała tak Komisja Obrony Narodowej, obrady dotyczyły np. modernizacji sił zbrojnych.

Po każdym posiedzeniu komisji sporządzana jest jego dokumentacja. Sekretarz komisji sporządza protokół posiedzenia podpisany przez przewodniczącego komisji. Do niego dołącza się stenogram obrad, listę obecnych na posiedzeniu senatorów, listę zaproszonych gości, wszystkie projekty uchwał oraz ostateczne teksty uchwał komisji.

*Dorota Mycielska, wrzesień 2000 r.
z późniejszymi zmianami (styczeń 2009 r.)*